

Felkészülési kérdések az államtudományi osztatlan mesterképzési szakon záróvizsgázóknak a 2025/2026. tanév II. (tavaszi) félévében

IV. Közgazdálkodás és Államháztartástan ismeretkör
(összesen két tételt kell húzni, az A és B kérdéscsoportból 1-1 db-ot)

A) Közgazdálkodás

1. Kompetitív és nem kompetitív piacok

A tökéletes piac jellemzői, a tökéletlen verseny formái, a monopólium viselkedése, a természetes monopólium fogalma; kormányzati eszközök a túlzott piaci koncentráció ellenében.

Javasolt forrás: Samuelson-Nordhaus: Közgazdaságtan 2016-os online kiadás <https://mersz.hu/kiadvany/149/dokumentum/info/>, 8-9-10. fejezet

2. Vegyes gazdaság és piaci mechanizmus

A kereskedelem, a pénz és a tőke szerepe. Vegyes gazdaság modellje
Javasolt forrás: Samuelson-Nordhaus: Közgazdaságtan 2016-os online kiadás <https://mersz.hu/kiadvany/149/dokumentum/info/>, 2. fejezet

3. Kereslet és kínálat

A keresletet és a kínálatot befolyásoló erők. Egyensúly és egyensúlytalanság. Rugalmasságok. Marshall-kereszt alkalmazásai, gyakorlati példák.

Samuelson-Nordhaus: Közgazdaságtan 2016-os online kiadás <https://mersz.hu/kiadvany/149/dokumentum/info/>, 3. és 4. fejezet

4. Nemzetgazdasági teljesítmény, gazdasági növekedés

Nemzeti számlák rendszere, GDP komponensei, növekedés jelentősége és hajtóerői
Javasolt forrás: Samuelson-Nordhaus: Közgazdaságtan 2016-os online kiadás <https://mersz.hu/kiadvany/149/dokumentum/info/>, 20. és 25. fejezet

5. Konjunktúraciklusok, válságok

A konjunktúraciklusok jellemzői és okai, a fiskális politika hatása az üzleti ciklusra, a monetáris politika befolyásolási lehetőségei a nemzetgazdasági teljesítményre

Javasolt forrás: Samuelson-Nordhaus: Közgazdaságtan 2016-os online kiadás <https://mersz.hu/kiadvany/149/dokumentum/info/>, 22. és 24. fejezet

6. Infláció és defláció problémaköre

Infláció okai, mérőszámai, hatásai, antiinflációs politika dilemmái, defláció fogalma és veszélyei

Javasolt forrás: Samuelson-Nordhaus: Közgazdaságtan 2016-os online kiadás <https://mersz.hu/kiadvany/149/dokumentum/info/>, 30. fejezet

7. Munkapiaci anomáliák

Munkapiac sajátosságai, egyensúly és egyensúlytalanság a munkapiacon, munkanélküliség fajtái, mérése, közgazdasági magyarázata, megoldási lehetőségek. *Javasolt forrás: Samuelson-Nordhaus: Közgazdaságtan 2016-os online kiadás <https://mersz.hu/kiadvany/149/dokumentum/info/>, 13. és 29. fejezet. Kutasi Gábor (2024) Gazdaságpolitika. Nyitott gazdaságok gazdasági kormányzása. Ludovika kiadó, 15. fejezet*

8. Hatékonyság és méltányosság

Ismertesse a hatékonyság és méltányosság fogalmát közgazdasági értelemben! Milyen kapcsolat azonosítható a két fogalom között közösségi gazdaságtani szempontból. Válaszát illusztrálja valós példával. Ismertesse a társadalmi jólétfüggvények fogalmát, és azok szerepét az alternatív társadalmi állapotok értékelésében, valamint ezek fő kritikáit.

tesse a társadalmi jólétfüggvények fogalmát, és azok szerepét az alternatív társadalmi állapotok értékelésében, valamint ezek fő kritikáit.

Javasolt forrás: J. Cullis, P. Jones: Közpénzügyek és közösségi döntések. Aula Kiadó. Budapest. 2003, ISBN: 9639478652. David B. Johnson: A közösségi döntések elmélete. Osiris Kiadó. Budapest. 1999. Hal R. Varian: Mikroökonómia középfokon. Akadémiai Kiadó. 2021. ISBN: 9789630591805. Samuelson-Nordhaus: Közgazdaságtan 2016-os online kiadás <https://mersz.hu>

9. Piaci és kormányzati kudarcok

Definiálja a piaci kudarc fogalmát! Ismertesse a piaci kudarcok fő típusait, gazdasági következményeit, és a lehetséges gazdaságpolitikai válaszokat. Nevezzen meg valós példákat. Mutassa be a piaci és kormányzati kudarcok kapcsolatát, valamint a kormányzati kudarcok szélesebb értelemben vett gazdasági következményeit.

Javasolt forrás: J. Cullis, P. Jones: Közpénzügyek és közösségi döntések. Aula Kiadó. Budapest. 2003, ISBN: 9639478652. David B. Johnson: A közösségi döntések elmélete. Osiris Kiadó. Budapest. 1999. Samuelson-Nordhaus: Közgazdaságtan 2016-os online kiadás <https://mersz.hu>

10. Járadékvadászat

Ismertesse a járadékvadászat fogalmát! Mutassa be, miért káros társadalmilag és milyen jóléti veszteségekkel jár! Mi a különbség a gazdasági járadék és a politikailag létrehozott járadék között? Térjen ki az érdekcsoportok szerepére, valamint a járadékvadászat korlátozási eszközeire!

Javasolt forrás: J. Cullis, P. Jones: Közpénzügyek és közösségi döntések. Aula Kiadó. Budapest. 2003, ISBN: 9639478652. David B. Johnson: A közösségi döntések elmélete. Osiris Kiadó. Budapest. 1999. Samuelson-Nordhaus: Közgazdaságtan 2016-os online kiadás <https://mersz.hu>

11. Egyenlőtlenség, jövedelemelosztás és szegénység

Mit értünk jövedelmi egyenlőtlenség alatt? Miben különbözik az esélyegyenlőségtől? Térjen ki az alábbiakra: Rawls-i és utilitarista megközelítések az egyenlőtlenség megítélésében; az egyenlőtlenség és a szegénység mérése; az egyenlőtlenség társadalmi és gazdasági hatásai; valamint a szegénység elleni programok és redisztribúció szerepe és hatékonysága.

Javasolt forrás: J. Cullis, P. Jones: Közpénzügyek és közösségi döntések. Aula Kiadó. Budapest. 2003, ISBN: 9639478652. David B. Johnson: A közösségi döntések elmélete. Osiris Kiadó. Budapest. 1999. Samuelson-Nordhaus: Közgazdaságtan 2016-os online kiadás <https://mersz.hu>

12. Komparatív előny

Mit jelent a komparatív előny a nemzetközi kereskedelemben, és hogyan épül az abszolút előnyök fogalmára? Milyen feltételek fennállása mellett érvényesül a komparatív előny? Hogyan szakosodjanak az országok a nemzetközi kereskedelemben, ha egyik ország mindenben hatékonyabb, termelékenyebb? A komparatív előnyökön alapuló magyarázat esetében mikor indokolt, hogy nem jön létre kereskedelem két ország között?

Javasolt forrás: Irodalom: Elekes Andrea: Nemzetközi gazdaságtan, Dialóg Campus, 2018, I./1. fejezet, <https://webshop.ludovika.hu/termek/sorozatok/scientia-rerum-politicarum-sorozatok/nemzetkozi-gazdasagtan/>

13. Árfolyamváltozás

Hogyan vezethető le az árfolyamváltozás az árupiaci folyamatokból a vásárlóerő-paritás megközelítése alapján? Határozza meg az abszolút és a relatív vásárlóerő-paritás tartalmát! A relatív vásárlóerő-paritás alapján hogyan dönti el egy vevő/fogyasztó/beszerző, hogy hazai vagy külföldi terméket vesz-e, és ez hogyan mozgatja az árfolyamot? Az abszolút vásárlóerő-paritás árfolyam-magyarázatához képest miért jobb a relatív vásárlóerőparitás megközelítésével elemezni az árfolyamváltozást?

Javasolt forrás: Irodalom: Elekes Andrea: Nemzetközi gazdaságtan, Dialóg Campus, 2018, III./2. fejezet <https://webshop.ludovika.hu/termek/sorozatok/scientia-rerum-politicarum-sorozatok/nemzetkozi-gazdasagtan/>

14. Importvám

Magyarázza el, hogy amikor egy ország importvámot alkalmaz a külföldi termékekre, akkor hogyan szorul ki az import és milyen tényezők határozzák meg a kiszorulás mértékét! Továbbá mitől függ, hogy a hazai kereslet mennyivel esik vissza és a hazai termelés mennyivel bővül? Miért keletkezik a vám miatt holtteher veszteség?

Javasolt forrás: Elekes Andrea: Nemzetközi gazdaságtan, Dialóg Campus, 2018, I./3.2.1. fejezet <https://webshop.ludovika.hu/termek/sorozatok/scientia-rerum-politicarum-sorozatok/nemzetkozi-gazdasagtan/>

15. Kereskedelempolitikai rezsimek

Hasonlítsa össze a szabadkereskedelmi és a protekcionista kereskedelempolitikát! Milyen eszközökkel élhetnek a két rezsimben? Mi a WTO szerepe ebben a nemzetközi kereskedelemben? Ismertesse a kereskedelempolitika eszközeit!

Javasolt forrás: Elekes Andrea: Nemzetközi gazdaságtan, Dialóg Campus, 2018, I./3.1. és I./4. fejezet <https://webshop.ludovika.hu/termek/sorozatok/scientia-rerum-politicarum-sorozatok/nemzetkozi-gazdasagtan/>

16. A gazdaságpolitika mozgásterének peremfeltételei

Hogyan torzítja a gazdaságpolitika döntéseit és a gazdasági kibocsájtás alakulását az ismétlődő politikai (parlamenti) választás? Mutassa be az időinkonzisztencia problémát a gazdaságpolitikai döntések hatásossága szempontjából! Miként kell a gazdaságpolitikának kezelnie az időinkonzisztencia-problémát?

Javasolt forrás: Kutasi Gábor (2024) Gazdaságpolitika. Nyitott gazdaságok gazdasági kormányzása. Ludovika kiadó, 3. fejezet

17. Konvencionális és nemkonvencionális monetáris transzmisszió

Hasonlítsa össze a konvencionális és nem-konvencionális monetáris politikai eszközöket!

Milyen csatornákon keresztül hat a monetáris politika a reálgazdaságra? Mutassa be, hogyan működik a monetáris transzmissziós mechanizmus!

Javasolt forrás: Kutasi Gábor (2024) Gazdaságpolitika. Nyitott gazdaságok gazdasági kormányzása. Ludovika kiadó, 6. fejezet

18. Fiskális politika

Hogyan befolyásolja a költségvetési politika a gazdasági ciklusokat?

Mit jelent a diszkrecionális fiskális politika, és hogyan működik? Mit jelent az automatikus stabilizátor a fiskális politikában és hogyan hat?

Mutassa be a fiskális fenntarthatóság kritériumait! Milyen egyenlegfogalmakkal, hogyan érzékeltethető a fenntarthatóság?

Javasolt forrás: Kutasi Gábor (2024) Gazdaságpolitika. Nyitott gazdaságok gazdasági kormányzása. Ludovika kiadó, 7. fejezet

19. Államadósság-menedzsment

Mit értünk államadósság-menedzsment alatt? Hogyan hat az adósságszerkezet a fiskális fenntarthatóságra?

Milyen kockázatokat rejt a külföldi devizaadósság? Mit jelent az optimális devizaarány?

Milyen előnye van annak, ha a lakossági befektetők arányát növeljük az állampapírfinanszírozásban és hol fizetjük meg ennek az árát? Miben nyilvánul meg a dolog kedvezőtlen oldala az államadósságmenedzsment szempontjából?

Milyen eszközökkel mérsékelhetők a kamatkockázatok az államadósság-finanszírozásban?

Javasolt forrás: Kutasi Gábor (2024) Gazdaságpolitika. Nyitott gazdaságok gazdasági kormányzása. Ludovika kiadó, 8. fejezet

20. Adópolitika

Mi az adópolitika fő célja és eszköztára? Milyen elvek alapján alakítják ki az igazságos adórendszert? Hogyan hat az adópolitika a jövedelmi egyenlőtlenségekre? Miért nem mondhatjuk, hogy az adókulcs növelése biztosan növeli a költségvetés bevételeit?

Miben áll a tőkekímélő adórendszer versenyképességi előnye?

Javasolt forrás: Kutasi Gábor (2024) Gazdaságpolitika. Nyitott gazdaságok gazdasági kormányzása. Ludovika kiadó, 9. fejezet

B) Államháztartástan

Kötelező irodalom az 1-10. tételhez:

Csányi, Kézdi, Kokas, Nyikos: Államháztartás; Dialóg Campus; Budapest; 2018
(https://antk.uni-nke.hu/document/akk-uni-nke-hu/Web_PDF_Allamhaztartas.pdf)

1. Az államháztartás fogalma, alapelvei

(Az államháztartás fogalma szervezeti szempontból, az államháztartás alrendszerei és az alrendszerekbe tartozó szervezetek. Az államháztartás fogalma feladat szempont

szerint, a közfeladatok. Az államháztartás általános alapelveinek tartalma, kivételek. A releváns számviteli és az európai uniós alapelvek rövid ismertetése.)

2. A közteherviselés fogalma, rendszere, alapelvei és története

(A közteherviselés történetének bemutatása az ókortól az Alaptörvényig. A hatályos közteherviselési rendszer bemutatása.)

3. A költségvetés fogalma, tartalma, a bevételek és kiadások

(A költségvetés szó jelentése, költségvetés a közpénzügyi/államháztartási rendszerben. A bevételek és kiadások fogalma, felosztása adminisztratív, funkcionális és közgazdasági szempont szerint. A működési és felhalmozási kiadások, a költségvetési egyenleg finanszírozása.)

4. A költségvetési, közpénzügyi funkciók rendszere,

(A közpénzügyi rendszerek célja, funkciói. Közpénzügyi reformok, hatékonyságjavító elemek a világban és Magyarországon. Az alkalmazható költségvetési szabályok köre, a költségvetési egyenleg és az államadósság fogalma. Gazdasági ciklusok és költségvetési politika. A magyar költségvetési szabályok tartalma.)

5. A költségvetési szervek Magyarországon

(A költségvetési szervek fogalma, fajtái. A költségvetési szervek irányítására, vezetésére, működésére vonatkozó legfontosabb szabályok. A költségvetési szervek alapítására jogosultak, a költségvetési szervek nyilvántartása (törzskönyv). A költségvetési szervek megszűnési módjai, különbségek az egyes megszűnési jogcímek között.)

6. A központi költségvetés tartalma és elfogadása

A központi költségvetésről szóló törvény felépítése, szerkezete. A központi költségvetés fontosabb bevételei és kiadásai. A szerkezeti rend (fejezetek, címrend, stb.) A bevételi és kiadási előirányzatok fogalma, funkciója. A jogi és az adminisztratív szempontú besorolás közötti különbség a központi alrendszerben. A költségvetés elfogadásának folyamata, a Költségvetési Tanács szerepe.

7. Az önkormányzati költségvetés

(Az önkormányzatok gazdasági önállóságának alapjai. A helyi önkormányzatok jellemző bevételeinek és kiadásainak ismertetése, a költségvetés kötelező tartalmi elemei. A költségvetési egyenlegre vonatkozó előírások. A költségvetési rendelet előkészítése és elfogadása.)

8. A költségvetési szervek gazdálkodásának alapvető szabályai

(A költségvetési szervek elemi költségvetésének elfogadása. A kiadások teljesítésének szabályai: kötelezettségvállalás, pénzügyi ellenjegyzés, teljesítésigazolás, utalványozás, érvényesítés. Összeférhetlenségi szabályok. Tiltott kötelezettségvállalások a költségvetési szervek esetében (átláthatóság, adósságot keletkeztető ügyletek, jogi személy alapítása)

9. Az elfogadott költségvetés módosításának, átcsoportosításának szabályai

(A költségvetés évközi kiegészítése. A módosítás és átcsoportosítás fogalmának meghatározása példával. A központi költségvetés előirányzatainak módosítása, a sorok közötti átcsoportosítások szabályai. A költségvetési szerv előirányzatainak módosítása (a bevételek kiadások kötelező egyezősége, engedélyezés szabályai, stb.). Az elemi költségvetésen belüli átcsoportosítások. A helyi önkormányzatokra vonatkozó speciális szabályok.) Könyv 5. fejezete

10. A kincstári rendszer

(A Magyar Államkincstár jogállása, fontosabb feladatai. A központosított illetményszámfejtés fogalma, lényege. A Kincstár feladatai közül a központi költségvetési szervek számlavezetésére vonatkozó előírások részletes ismertetése. A központi költségvetési szervek finanszírozása, a Kincstár feladatai a finanszírozásban.)

Kötelező irodalom a 11-28. tételekhez:

Halász Zsolt – Szabó Ildikó – Varga Erzsébet: Adótan és adóeljárás; Wolters Kluwer; Budapest; 2023

Békés Balázs - Halász Zsolt: Forgalmi adók és a vámjog alapjai; Budapest, Wolters Kluwer; 2021

Békés Balázs, Halász Zsolt, Szabó Ildikó, Varga Erzsébet: Jövedelem és vagyoni típusú adók; Budapest, Wolters Kluwer; 2022

Ajánlott irodalom a 11-28. tételekhez:

Szabó Ildikó: Adóhatósági ellenőrzés In: Nyikos Györgyi - Szabó Ildikó (szerk): Államháztartási ellenőrzési ismeretek; Nemzeti Közszerzői Egyetem; Budapest; 2018

Szabó Ildikó: A feltételes adómegállapítás hazai és nemzetközi szabályozása. Wolters Kluwer; Budapest; 2017

Simon István (szerk.): Pénzügy jog I.-II; Osiris Kiadó; Budapest; 2023

11. Az adózás alanyai és az adózói minősítés

(Az adóeljárás kialakulása, alapfogalmi. Az adózás rendjének szabályozási háttere. Az adózás szereplői: az adózó és adóhatóságok. Az adózók minősítésének kategóriái és az azokhoz kapcsolódó kedvezmények a megbízható adózók tekintetében, szigorúbb adóhatósági magatartás a kockázatos adózók irányába.)

12. Adóhatóság

(Az adóhatóságok korábbi és jelenlegi szervezete. Az adóhatóságok hatásköre, illetékessége, szervezeti felépítése. Az adóhatóság által az adózók számára nyújtott szolgáltatások és feladataik.)

13. Az adókötelezettség

(Az egyes adókötelezettségek részletes bemutatása: bejelentési, nyilatkozattételi kötelezettség. Adó megállapítási kötelezettség, adó bevallásának kötelezettsége, adó megfizetésének kötelezettsége, bizonylatok kiállításának és megőrzésének kötelezettsége, könyvvezetési, nyilvántartási kötelezettség, adat nyilvántartási, adatszolgáltatási kötelezettség, adólevonási, adóbeszedési kötelezettség, pénzforgalmi számlanyitási kötelezettség.)

14. A személyi jövedelemadó általános szabályai
(A személyi jövedelemadó személyi és tárgyi hatálya; a bevétel, költség és jövedelem fogalma; adó mértéke; adókötelezettség keletkezése; a személyi jövedelemadó megállapítása; személyi jövedelemadó megfizetése)

15. A személyi jövedelemadó: külön adózó jövedelmek
(A személyi jövedelemadóról szóló 1995. évi CXVII. törvény szerinti „Egyes külön adózó jövedelmek”: egyéni vállalkozó adózása; vállalkozói személyi jövedelemadó; átalányadózás; vagyonátruházás; tőkejövedelem; egyes juttatások; vegyes jövedelmek; értékpapír, az értékpapírra megszerzett vagyoni érték;)

16. A személyi jövedelemadó: összevontan adózó jövedelmek
(A személyi jövedelemadóról szóló 1995. évi CXVII. törvény szerinti „Összevont adóalap és annak adója”: önálló tevékenységből származó jövedelmek; nem önálló tevékenységből származó jövedelmek; egyéb jövedelem; összevont adóalap megállapítása; adókedvezmények; adóelőlegre vonatkozó szabályok)

17. Az általános forgalmi adó
(Az általános forgalmi adó (áfa) személyi és tárgyi hatálya; az áfa alapja; az áfa mértéke; tárgyi és alanyi adómentesség; az adólevonási jog; az áfa megállapítása, megfizetése, bevallása)

18. A társasági adó
(A társasági adó alanya; a társasági adó trágya és alapja; adóalapot növelő és csökkentő tételek; egyes adókedvezmények; a társasági adó mértéke; egyes adómentességek; a társasági adó megállapítása, megfizetése és bevallása)

19. Jövedéki adó és a vám
(A jövedéki adó tárgya és alanya; a jövedéki termékek; adóraktár, nyilvántartás és engedélyezés; a jövedéki adó mértéke, megfizetése és bevallása; a jövedéki adóra vonatkozó jogkövetkezmények;
A vámjog fogalma és célja; a vám osztályozása; az egységes európai vámrendszer; az Unió Vámkodeks; vámeljárás; vámellenőrzés; jogkövetkezmények)

20. Helyi adók és illetékek
(A helyi adókra vonatkozó jogszabályok bemutatása, a helyi adók fajtái; az adómegállapítás joga és az adókötelezettség; a helyi adók alanya és az adómentesség; települési adók bemutatása: helyi iparüzési adó, építményadó; telekadó, magánszemély kommunális adója, idegenforgalmi adó;
Az illetékkötelezettség; az illeték tárgya és alanya; visszterhes vagyonátruházási illeték; öröklési illeték; ajándékozási illeték; eljárási illeték; illetékmentesség és -kedvezmény; az illeték mértéke és megfizetése)

21. A társadalombiztosítási járulék
(Az egyes társadalombiztosítási ellátások; biztosítottak; a biztosítási jogviszony; a járulékfizetés általános szabályai; járulék megállapítása, bevallása és megfizetése; kedvezmények, mentességek, a társadalombiztosítás nyilvántartási rendszere)

22. Az adómegállapítás módjai és az adózás alapelvei
(Az adómegállapítás módjainak bemutatása, és az adózás Art. szerinti alapelvei.)

23. Az adóellenőrzési eljárás és az adóigazgatási eljárás alapelvei.
(Az ellenőrzés fogalma, adóellenőrzés speciális és nevesített típusai az Art. alapján. A felek jogai és kötelezettségei az eljárásban Az eljárási alapelvek az Air. szerint.)

24. Az adóhatóság által fogantatosítható szankciók és intézkedések
(Szankciók és intézkedések típusai, részletes ismertetésük)

25. Az adóigazgatás jogorvoslati rendszere
(Jogorvoslatok típusai és a jogorvoslati eljárás.)

26. Az adóhatóság, mint végrehajtói szerv
(A végrehajtási eljárás bemutatása, a végrehajtás alapelvei, a végrehajtási eljárás nevesített típusai, jogorvoslat a végrehajtási eljárásban)

27. Az adóhatóság adatkezelése (Adatkezelés és adótitok. Adatáramlás és adattovábbítás. Adatnyilvánosság. Adóigazolások.)

28. Az elektronikus kapcsolattartás szabályai

(Elektronikus kapcsolattartásra kötelezettek köre, az elektronikus adóbevallás, online pénztárgépek szabályozása)

